

František

Pošta

KONTRABASOVÝ

RECITÁL

STEREO
1 11 1949 G

Giovanni Battista Borghi
Sonáta pro violu d'amour a kontrabas
I. Allegro moderato - II. Adagio - III. Rondo. Allegro moderato

Martini in Tedesco (Schwartzendorf)
Plaisir d'amour (Rozkoš lásky) pro kontrabas a cembalo.
Upravil E. Nanny

Hans Fryba
Gavota ze Suity ve starém slohu pro kontrabas sólo

Giovanni Bottesini
Melodie pro kontrabas a klavír

Sergej Kusevickij
Chanson triste (Smutná píseň) pro kontrabas a klavír

František Černý
Mazurka pro kontrabas a klavír

Vojta Kuchynka
Canzonetta (Snění) pro kontrabas a klavír

Silvestr Hipman
Letním krajem ze Suity pro kontrabas a klavír op. 39

Jaroslav Maštálíř
Elegie pro kontrabas a klavír

Fritz Kreisler
Liebesleid (Žal z lásky) pro kontrabas a klavír. Upravil F. Pošta

FRANTIŠEK POŠTA - kontrabas
Jaroslav Horák - viola d'amour
Jan Panenka - klavír, cembalo

Hudební režie dr. Eduard Herzog
Zvuková režie ing. Erich Kunze
Technická spolupráce Jaroslav Zach
Nahráno 25. - 29. srpna 1975 v pražském studiu Domovina

Kontrabas, jako nejhlubší smyčcový nástroj, má nesmírnou důležitost především v orchestrální instrumentaci. Jeho jadrná zvučnost, fortissimová a sametová barva v pianu, vynikající zvláště ve větším obsazení, lahodný zvuk vládných pizzikát, jsou velké přednosti, které jej činí nepostradatelným. Z počátku byl užíván velmi spoře, a to ke hře basových prodlev; barokní polyfonie mu svěřuje již samostatnou melodickou linku a klasicismus na kontrabas klade stejné nároky jako na violoncello, s nímž bývá kontrabas instrumentován nejčastěji v paralelních oktávách. V romantismu oktávové zdvojení postupně vymizelo a kontrabasový part se zcela osamostatnil, ba často se dělí ve vícehlasé divizi, v určitých případech v celé akordy. V impresionismu a moderní hudbě pak navíc došlo k častému využívání i nebasových tónů tohoto nástroje, jimiž se docíluje zvláštní nasální barva. V hudbě komorní nebyl kontrabas dosud plně využit v ansámblových žánrech (i když jsou známy četné výjimky - Beethoven, Schubert, Förster, Řídký, Jiráček, Hába, Reiner ad.), poměrně brzo, a to v době kdy dokonce neexistovala pedagogická základna hry na kontrabas, se objevují první sólisté, kteří byli převážně současně skladatelé a jejichž reprezentativní vzorek přináší tento kontrabasový recitál Františka Pošty ve spolupráci s violistou Jaroslavem Horákem a klavíristou Janem Panenkou.

FRANTIŠEK POŠTA (nar. 22. 8. 1919), syn lánského důlního strojíka, se řadí mezi nejvýznamnější kontrabasisty a průkopníky moderní kontrabasové pedagogiky v naší hudební kultuře. Prvé hudební základy získal ve hře na housle ve svém rodném městě u učitele V. Tučka a jeho prvním učitelem kontrabasové hry byl F. Tuček v Unhošti. Na pražské konzervatoři byl žákem prof. Oldřicha Šorejse v letech 1934 - 1942. Ještě

před svým absolventským koncertem, na němž zazněl kontrabasový koncert Georga Friedricha Händela, se stal členem České filharmonie. Roku 1945 byl jmenován sólokontrabasistou tohoto orchestru. Od té doby zní v jeho podání nejnáročnější sólové kontrabasové party za doprovodu řady orchestrů (Česká filharmonie, Symfonický orchestr čs. rozhlasu, Karlovarský symfonický orchestr, Krušnohorský symfonický orchestr ad.). Rád vystupuje také s orchestry amatérskými, např. s Podkrkonošským symfonickým orchestrem a Beňdovským komorním orchestrem, se kterým pravidelně uvádí kontrabasové koncerty minulých století (Pichl, Sperger, Zimmermann). O získávání nesnadně dostupných notových materiálů k těmto druhým koncertům se ze zahraničních archivů záslužně pečuje dr. Vodák. Četné recitály, výchovné koncerty, besedy s ukázkami ve školách svědčí o bohaté Poštově sólistické činnosti. Byl to on, jenž jako jediný v Československu obnovil hru na historický violon (předchůdce kontrabasu), který pro něho vyrobil mistr houslař České filharmonie B. Pechar. Na tento šestistrunný nástroj hraje František Pošta původní party dobových skladeb (připomeňme si, že i J. S. Bach psal basovou linku pro violon), nejčastěji však zní ve violonovém podání v Poštově interpretaci basový part Borghiho Sonáty pro violu d'amour a kontrabas. Více než čtvrtstoletí spolupracuje Pošta s výrobcí nových mistrovských kontrabasů v Lubech jako člen hodnotitelské komise. Od roku 1953 vyučuje na pražské konzervatoři, kde vychoval řadu vynikajících kontrabasistů, mj. G. Brinnera, prvního kontrabasistu londýnského orchestru BBC, S. Jankovského, dnes proslulého jugoslávského pedagoga nebo Japonce M. Niino, dnes prvního kontrabasistu symfonického orchestru v Basileji. Roku 1965 byl František Pošta jmenován zasloužilým umělcem. Nahrávka byla pořízena na italský kontrabas Grancini, vyrobený roku 1695, který je v osobním Poštově vlastnictví.

Giovanni Battista Borghi (1737 - 1800), méně známý skladatel italského předklasickeho údobí, je autorem četných sonát s užitím kontrabasu.

Martini il Tedesco (1741 - 1816), významný italský skladatel a hudební teoretik. Jeho populární píseň Plaisir d'amour je pro kontrabas upravena.

Hans Fryba (nar. 1899), významný rakouský kontrabasista a pedagog, působil v Ženevě jako 1. kontrabasista orchestru Suiss Romande a jako profesor tamní konzervatoře. Pro nahrávku vybraná Gavota je originální kontrabasovou skladbou.

Giovanni Bottesini (1821 - 1889), druhý největší italský virtuos na kontrabas (hrával na třístrunný nástroj), nazývaný také kontrabasový Paganini, hrával téměř výhradně své vlastní skladby.

Sergej Alexandrovič Kusevickij (1874 - 1955), vynikající kontrabasista ruského původu. Jeho učitelem byl Josef Rambousek, absolvent pražské konzervatoře. Podstatně obohatil kontrabasový repertoár, i když už v roce 1909 vymění smyčec za dirigentskou taktovku.

František Černý (1861 - 1940), absolvent pražské i pařížské konzervatoře, dokumentuje svými pracemi velkou snahu po modernizaci kontrabasové hry a jejímu přizpůsobení světovému vývoji. Napsal znamenitou dvoudílnou školu jež je základem kontrabasové výuky na našich konzervatořích.

Vojta Kuchynka (1871 - 1942), absolvent pražské konzervatoře ve třídě prof. Vendelína Sádka, zanechal mezi posluchači bouřlivý ohlas svým technicky obtížným a efektním kontrabasovým repertoárem, pro což byl kritiky často označován Kubelíkem na kontrabas. Ve své skladatelské bohaté činnosti se věnoval hlavně drobným žánrům.

Silvestr Hipman (1893 - 1974), český skladatel a organizátor, dospěl ve svých skladebách, jež pronikly poměrně málo do povědomí české hudební veřejnosti k úspornosti a ušlechtilosti hudební mluvy a k pevné stavebnosti. Na této desce nahaná skladba je částí z většího suitového cyklu, výjimečného v českém kontrabasovém repertoáru.

Jaroslav Maštálíř (nar. 1906), český skladatel a klavírista, vyšel ve své kompozičním stylu z díla Vítězslava Nováka. Vynikl i jako upravovatel, lido vých písní a klasických skladeb pro jiná nástrojová obsazení. Významné jsou jeho skladby instrumentální. Na této desce nahaná Elegie je originální kontrabasovou kompozicí.

Fritz Kreisler (1875 - 1962), rakouský houslista a skladatel, oslňoval po dlouhá léta svou brilantní houslovou interpretací celý svět. Je autorem nespočtu populárních houslových miniatur a kadencí k slavným houslovým koncertům. Na této desce nahaná skladba je vlastní Poštovou transkripcí.

Miloš Pokora